

GOVERN
ILLES
BALEARS

Centre
Educatiu
Promotor
de la Salut

PROGRAMA DE CENTRES EDUCATIUS PROMOTORS DE LA SALUT

CEPS

INFORME DEL CURS 2018-2019

Elaboració de l'informe:

Servei de Promoció de la Salut de la Direcció General de Salut Pública i

Participació:

- Elena Tejera Rifé
- Miquel Salvà Garví
- Maria Ramos Monserrat

Revisat per la Comissió Tècnica de Promoció i Educació per a la Salut en els Centres Educatius:

- Margalida Serra Tauler
- Coloma Ferrer Salas
- Elena Cabeza Irigoyen
- Margalida Ordinas Vaquer
- Clara Vidal Thomàs
- Katya Molinas Mut
- Regina Muntaner Fernández
- Cristina Mayol Quetglas

L'informe s'ha redactat amb les dades facilitades per la Direcció General d'Innovació Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitat.

Contingut

1. Introducció	4
2. Objectius del programa CEPS	4
3. Població diana	5
4. Mètodes	5
5. Resultats.....	6
5.1. Centres participants	6
5.2. Valoració del procés d'implantació del programa CEPS en els centres educatius.....	7
5.2.1. Anàlisi de situació	7
5.2.2. Avaluació del projecte.....	11
5.2.3. Adaptació del model CEPS	11
5.2.4. Fortaleses i debilitats per impulsar el model CEPS.....	15
5.3. Valoració dels eixos temàtics	16
5.4. Valoració global del projecte.....	19
6. Formació	19
7. Guardó CEPS	23
9. Propostes de millora	24
10. Annex. Participants en el Programa CEPS.....	25

1. Introducció

La Direcció General de Salut Pública i Participació (DGSPiP) i la Direcció General d'Innovació i Comunitat Educativa (DGICE) desenvolupen el Programa de Centres Educatius Promotors de la Salut (CEPS) a través d'una convocatòria oberta a tots els centres educatius de les Illes Balears. La Comissió Tècnica de Promoció i Educació per a la Salut de les Illes Balears, de la qual formen part les dues direccions generals i el Servei de Salut, duen a terme el seguiment del programa.

Els centres educatius promotors de la salut es caracteritzen per abordar la salut i el benestar de forma sistemàtica i integrada desenvolupant un model d'organització escolar participatiu que inclou tota la comunitat educativa i estableix vincles amb els recursos comunitaris del seu entorn, que té en compte el mateix concepte de salut de l'alumnat i en potencia les competències bàsiques per aconseguir un desenvolupament personal, relacional i ambiental adequat.

El programa CEPS va començar el curs escolar 2014-2015. Per tant, aquest és el cinquè any.

2. Objectius del programa CEPS

Els objectius que es plantegen per als centres educatius participants en la convocatòria són els següents:

- Impulsar la promoció i l'educació per a la salut en infants i joves a partir de projectes de salut en els centres educatius mitjançant la participació de tota la comunitat educativa.
- Integrar l'objectiu de promoció de la salut en els documents de programació del centre.
- Crear un clima escolar positiu en què es fomentin les relacions interpersonals positives i satisfactòries i que afavoreixi el benestar emocional i social de tota la comunitat educativa.
- Aprofundir sobre aspectes de promoció i educació per a la salut en les diferents àrees curriculars i emprar metodologies actives que fomentin que l'alumnat participi en el seu procés educatiu i desenvolupi les seves competències bàsiques.
- Propiciar el desenvolupament de sinergies entre el sector educatiu, el sanitari, el juvenil, el social i altres sectors que es considerin oportuns mitjançant els mecanismes de coordinació necessaris per tal d'afavorir un clima de benestar i de salut.

El programa preveu intervencions sobre les àrees temàtiques següents: alimentació saludable i vida activa, benestar i salut emocional, educació afectiva i sexual, prevenció de les conductes addictives, i seguretat i prevenció de riscos.

3. Població diana

El programa CEPS està dirigit als centres educatius adscrits a la Conselleria d'Educació i Universitat de les Illes Balears, tant els que se sostenen amb fons públics com els de titularitat privada. Inclou, per tant:

- els centres d'educació infantil, primària i secundària
- els centres de formació per a persones adultes
- els centres d'educació especial
- altres centres de singularitat especial

Aquest programa pretén que tot el que tenguin lloc en els centres educatius promoció la salut i el benestar de la comunitat educativa, per la qual cosa va dirigit a tots els que la integren: l'alumnat, les famílies i el personal docent i no docent.

A l'annex apareixen els centres educatius que han participat en la convocatòria anual i en les anteriors.

4. Mètodes

Per elaborar aquest informe, s'han utilitzat les fonts d'informació següents:

- el projecte CEPS elaborat pels centres educatius
- les memòries anuals presentades
- les notes de les visites de seguiment fetes als centres

El seguiment dels centres educatius de Mallorca l'ha fet una tècnica del Servei de Promoció de la Salut de la DGSPiP; els de Menorca, la tècnica dels centres educatius i la de la delegació de la DGSPiP, i, els d'Eivissa, la tècnica dels centres educatius i la del Centre d'Estudis de Prevenció i Conductes Addictives (CEPCA) del Consell Insular d'Eivissa.

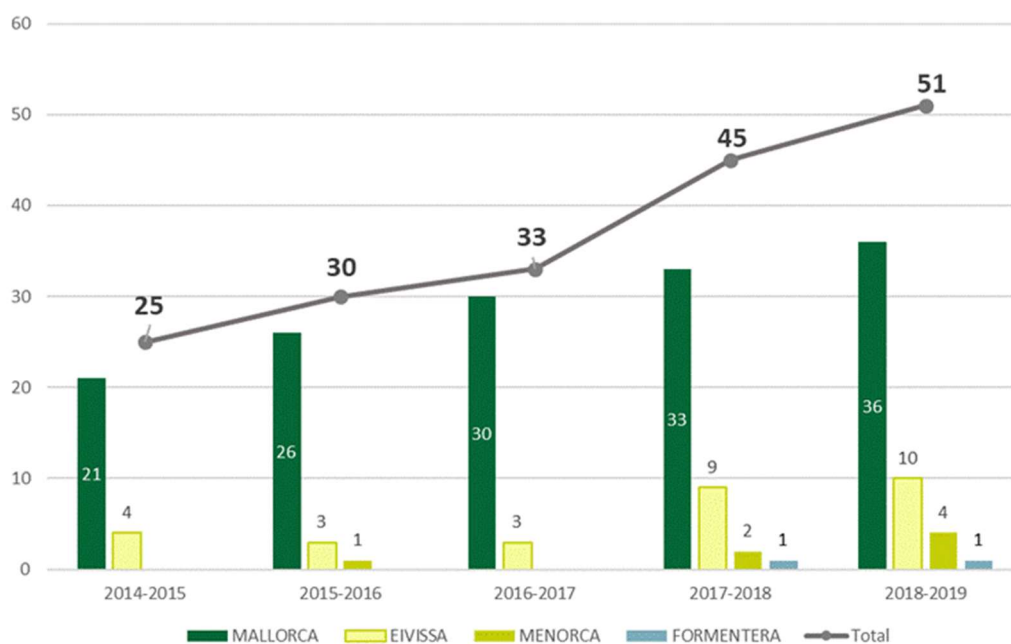
5. Resultats

5.1. Centres participants

A la convocatòria 2018-2019 s'han presentat 51 centres educatius, 6 més que l'any anterior, que comprenen un total de 20.965 alumnes i 2.090 docents. Han participat directament en les activitats del projecte de salut 16.556 alumnes i 566 docents, és a dir que la majoria dels centres educatius preveuen les intervencions per a tot l'alumnat del centre, la qual cosa indica que la promoció de la salut es comença a integrar en el funcionament dels centres.

Respecte del curs passat, s'ha incrementat el nombre de centres participants a Menorca (de 2 a 4), Mallorca (de 34 a 36) i Eivissa (de 9 a 10), i es manté el nombre de participants a Formentera amb un centre (gràfic 1).

GRÀFIC 1. Centres participants en el programa CEPS per curs escolar i illa

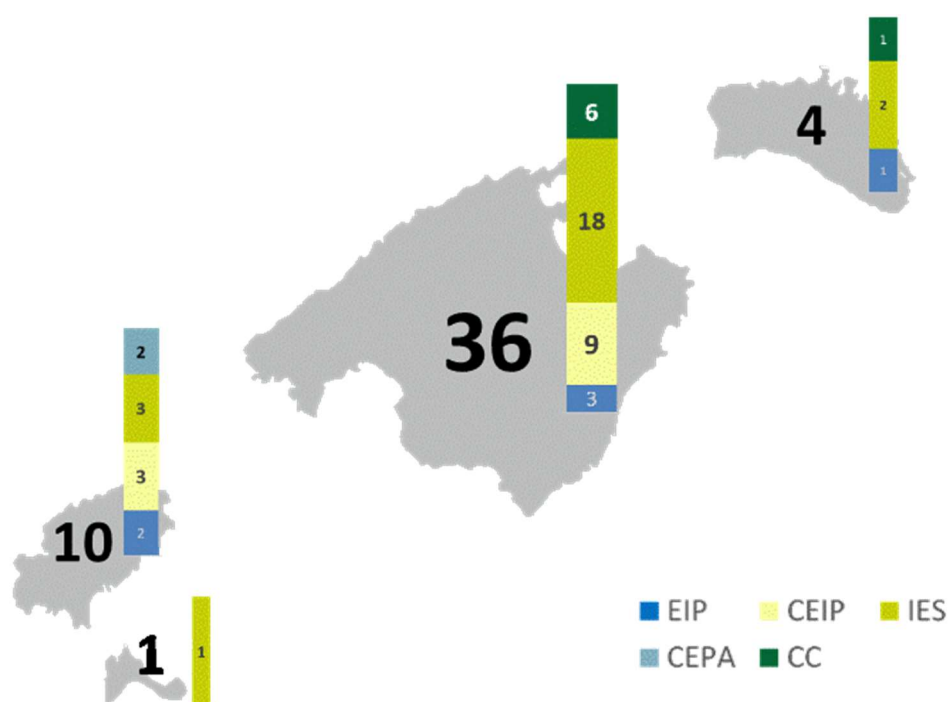
Els centres educatius es distribueixen de la manera següent (gràfic 2):

- Mallorca. S'hi han presentat 36 centres, 6 dels quals són concertats (CC) i intervenen tant en educació infantil com en educació primària i secundària, 2 ubicats a Palma i 4 a la Part Forana. Els 30 restants són de titularitat pública: 10 són a Palma —8 són instituts de secundària (IES) i 2 són centres de primària

(CEIP)— i 20 a la Part Forana —10 són IES, 7 són CEIP i 3 són centres d'educació infantil (EI).

- Eivissa. S'hi han presentat 10 centres: 2 EI, 3 CEIP, 2 IES i 3 centres de formació d'adults (CEPA), tots de titularitat pública.
- Menorca. S'hi han presentat 4 centres: 1 EI, 2 IES i 1 CC.
- Formentera. S'hi ha presentat 1 IES (l'únic de l'illa).

GRÀFIC 2. Centres participants per illa i tipus al curs 2018-2019

5.2. Valoració del procés d'implantació del programa CEPS en els centres educatius

Enguany, dels 51 centres que hi han participat, 6 no n'han presentat la memòria, quan els cursos anteriors pràcticament tots la van presentar.

5.2.1. Anàlisi de situació

Un aspecte fonamental del programa CEPS és que els centres facin una anàlisi de la situació de partida que els serveixi d'ajuda per identificar les necessitats, les

prioritats i els recursos amb què compten perquè, a partir d'aquesta informació, planifiquin què és necessari millorar i què es vol aconseguir.

Els centres educatius disposen d'una eina per fer l'anàlisi de situació¹, que consisteix en tres qüestionaris:

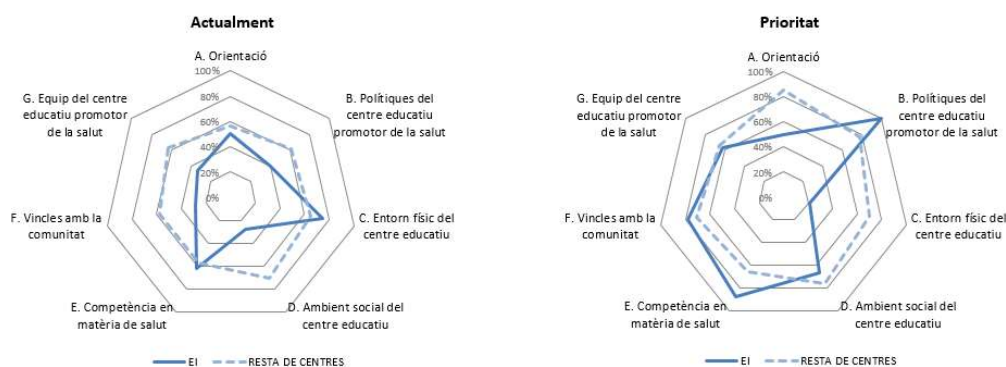
1. Anàlisi de centres educatius promotores de la salut, que valora la situació del centre en relació amb el model CEPS (adaptació de l'eina d'anàlisi de la Xarxa Europea d'Escoles Saludables).
2. Anàlisi dels comportaments relacionats amb la salut de la comunitat educativa.
3. Programes d'educació per a la salut en el centre.

Dels 45 centres que han presentat la memòria, 42 han fet anàlisi de situació aquest curs. En els gràfics següents (3-7) es presenten els resultats per tipus de centre.

GRÀFIC 3. Anàlisi de situació de les escoles infantils CEPS, 2018-2019

Curs 2018-2019	TOTAL CENTRES		EI		RESTA DE CENTRES		Diferencial	
	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat
A. Orientació	55,9%	83,6%	50,0%	50,0%	56,3%	85,4%	-6,3 pp	-35,4 pp
B. Polítiques del centre educatiu promotor de la salut	60,5%	78,4%	40,0%	100,0%	61,7%	77,2%	-21,7 pp	22,8 pp
C. Entorn físic del centre educatiu	65,6%	67,5%	75,0%	20,8%	65,0%	70,1%	10,0 pp	-49,3 pp
D. Ambient social del centre educatiu	68,7%	75,7%	27,8%	66,7%	71,0%	76,2%	-43,2 pp	-9,5 pp
E. Competència en matèria de salut	57,9%	67,1%	62,5%	87,5%	57,6%	66,0%	4,9 pp	21,5 pp
F. Vincles amb la comunitat	56,0%	71,1%	28,6%	78,6%	57,5%	70,6%	-29,0 pp	7,9 pp
G. Equip del centre educatiu promotor de la salut	61,8%	65,1%	33,3%	62,5%	63,4%	65,3%	-30,1 pp	-2,8 pp

Tipus de centre EI
Curs acadèmic 2018-2019

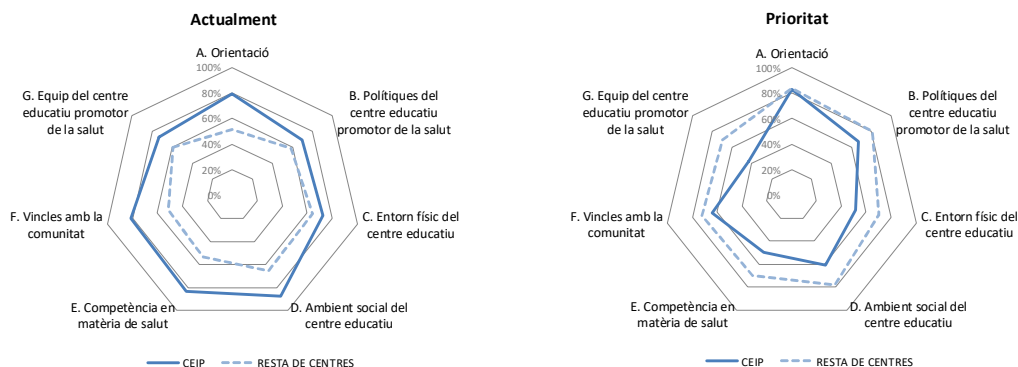
¹ <https://www.caib.es/sistrafrent/sistrafrent/protected/init.do?language=ca&modelo=SC0029ACPS&version=1>

GRÀFIC 4. Anàlisi de situació dels centres d'educació primària CEPS, 2018-2019

Curs 2018-2019

	TOTAL CENTRES		CEIP		RESTA DE CENTRES		Diferencial	
	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat
A. Orientació	55,9%	83,6%	79,2%	83,3%	51,6%	83,6%	27,6 pp	-0,3 pp
B. Polítiques del centre educatiu promotor de la salut	60,5%	78,4%	70,0%	66,7%	58,8%	80,6%	11,3 pp	-14,0 pp
C. Entorn físic del centre educatiu	65,6%	67,5%	72,2%	51,4%	64,3%	70,6%	7,9 pp	-19,2 pp
D. Ambient social del centre educatiu	68,7%	75,7%	87,0%	61,1%	65,3%	78,5%	21,8 pp	-17,4 pp
E. Competència en matèria de salut	57,9%	67,1%	83,3%	50,0%	53,1%	70,3%	30,2 pp	-20,3 pp
F. Vincles amb la comunitat	56,0%	71,1%	81,0%	64,3%	51,3%	72,3%	29,6 pp	-8,0 pp
G. Equip del centre educatiu promotor de la salut	61,8%	65,1%	73,6%	43,1%	59,6%	69,3%	14,0 pp	-26,2 pp

Tipus de centre	CEIP
Curs acadèmic	2018-2019

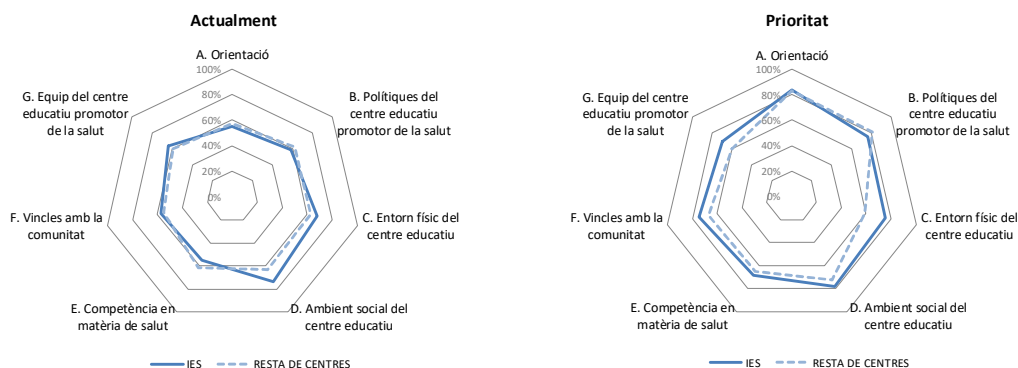

GRÀFIC 5. Anàlisi de situació dels instituts d'educació secundària CEPS, 2018-2019

Curs 2018-2019

	TOTAL CENTRES		IES		RESTA DE CENTRES		Diferencial	
	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat
A. Orientació	55,9%	83,6%	55,0%	83,8%	56,9%	83,3%	-1,9 pp	0,4 pp
B. Polítiques del centre educatiu promotor de la salut	60,5%	78,4%	59,0%	76,0%	62,2%	81,1%	-3,2 pp	-5,1 pp
C. Entorn físic del centre educatiu	65,6%	67,5%	67,9%	75,4%	63,0%	58,8%	5,0 pp	16,6 pp
D. Ambient social del centre educatiu	68,7%	75,7%	73,9%	78,3%	63,0%	72,8%	10,9 pp	5,5 pp
E. Competència en matèria de salut	57,9%	67,1%	55,0%	68,8%	61,1%	65,3%	-6,1 pp	3,5 pp
F. Vincles amb la comunitat	56,0%	71,1%	57,1%	74,3%	54,8%	67,5%	2,4 pp	6,8 pp
G. Equip del centre educatiu promotor de la salut	61,8%	65,1%	63,8%	70,0%	59,7%	59,7%	4,0 pp	10,3 pp

Tipus de centre	IES
Curs acadèmic	2018-2019

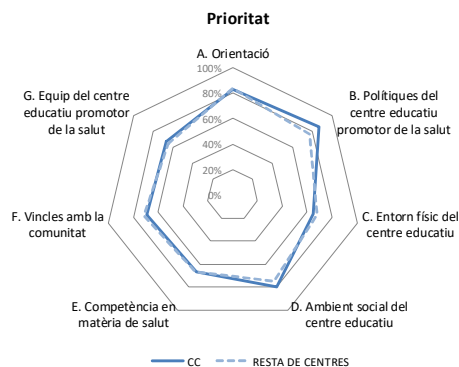
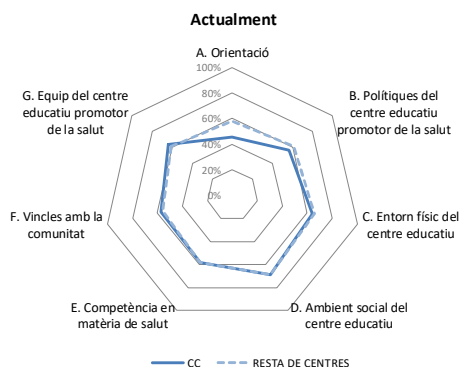

GRÀFIC 6. Anàlisi de situació dels centres concertats CEPS. 2018-2019

Curs 2018-2019

	TOTAL CENTRES		CC		RESTA DE CENTRES		Diferencial	
	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat
A. Orientació	55,9%	83,6%	45,8%	83,3%	57,8%	83,6%	-12,0 pp	-0,3 pp
B. Polítiques del centre educatiu promotor de la salut	60,5%	78,4%	56,7%	86,7%	61,3%	76,9%	-4,6 pp	9,8 pp
C. Entorn físic del centre educatiu	65,6%	67,5%	63,9%	65,3%	65,9%	68,0%	-2,0 pp	-2,7 pp
D. Ambient social del centre educatiu	68,7%	75,7%	68,5%	79,6%	68,8%	75,0%	-0,2 pp	4,6 pp
E. Competència en matèria de salut	57,9%	67,1%	58,3%	66,7%	57,8%	67,2%	0,5 pp	-0,5 pp
F. Vincles amb la comunitat	56,0%	71,1%	57,1%	69,0%	55,8%	71,4%	1,3 pp	-2,4 pp
G. Equip del centre educatiu promotor de la salut	61,8%	65,1%	63,9%	66,7%	61,5%	64,8%	2,4 pp	1,8 pp

Tipus de centre	CC
Curs acadèmic	2018-2019

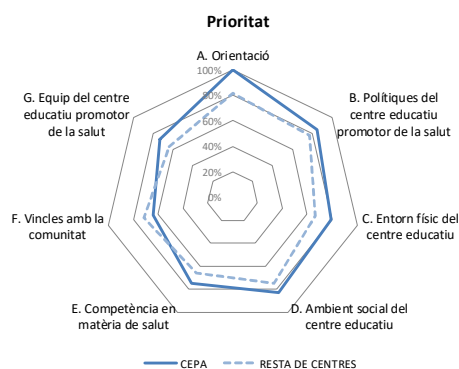
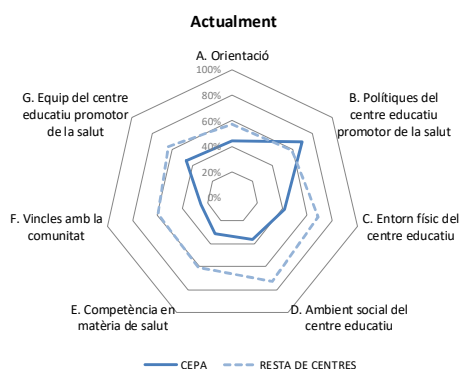

GRÀFIC 7. Anàlisi de situació dels centres d'educació de persones adultes CEPS. 2018-2019

Curs 2018-2019

	TOTAL CENTRES		CEPA		RESTA DE CENTRES		Diferencial	
	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat	Actualment	Prioritat
A. Orientació	55,9%	83,6%	43,8%	100,0%	57,4%	81,6%	-13,6 pp	18,4 pp
B. Polítiques del centre educatiu promotor de la salut	60,5%	78,4%	70,0%	85,0%	59,4%	77,6%	10,6 pp	7,4 pp
C. Entorn físic del centre educatiu	65,6%	67,5%	41,7%	79,2%	68,4%	66,2%	-26,7 pp	13,0 pp
D. Ambient social del centre educatiu	68,7%	75,7%	36,1%	83,3%	72,5%	74,8%	-36,4 pp	8,5 pp
E. Competència en matèria de salut	57,9%	67,1%	31,3%	75,0%	61,0%	66,2%	-29,8 pp	8,8 pp
F. Vincles amb la comunitat	56,0%	71,1%	25,0%	64,3%	59,7%	71,8%	-34,7 pp	-7,6 pp
G. Equip del centre educatiu promotor de la salut	61,8%	65,1%	45,8%	72,9%	63,7%	64,2%	-17,9 pp	8,7 pp

Tipus de centre	CEPA
Curs acadèmic	2018-2019

S'han de destacar els fets següents:

- EI: treballen sobretot l'entorn físic i les competències de l'alumnat. Prioritzen les polítiques i els vincles amb la comunitat, tot i que volen millorar les competències de l'alumnat i també l'ambient social.
- CEIP: treballen tots els eixos més que els altres tipus de centre. Prioritzen totes les competències, especialment l'orientació de promoció de la salut.
- IES: treballen al 50 % tots els eixos, especialment l'ambient social. Prioritzen millorar l'entorn físic, l'orientació, les polítiques i els vincles amb la comunitat.
- CC: treballen poc tots els eixos; el que menys, l'orientació. Prioritzen millorar-los tots, sobretot l'orientació, les polítiques i l'ambient social.
- CEPA: treballen molt poc tots els eixos; el que més, les polítiques. Prioritzen millorar-los tots, sobretot l'orientació, les polítiques i l'entorn físic.

5.2.2. Avaluació del projecte

El 66,6 % dels centres té previst avaluar el procés (de les activitats) i només el 31,4 % avaluar els resultats (dels objectius). Durant la revisió de les memòries, s'han detectat dificultats per definir i mesurar indicadors de procés i, especialment, de resultats, que estan relacionades sovint amb la definició dels objectius del projecte, que són massa genèrics.

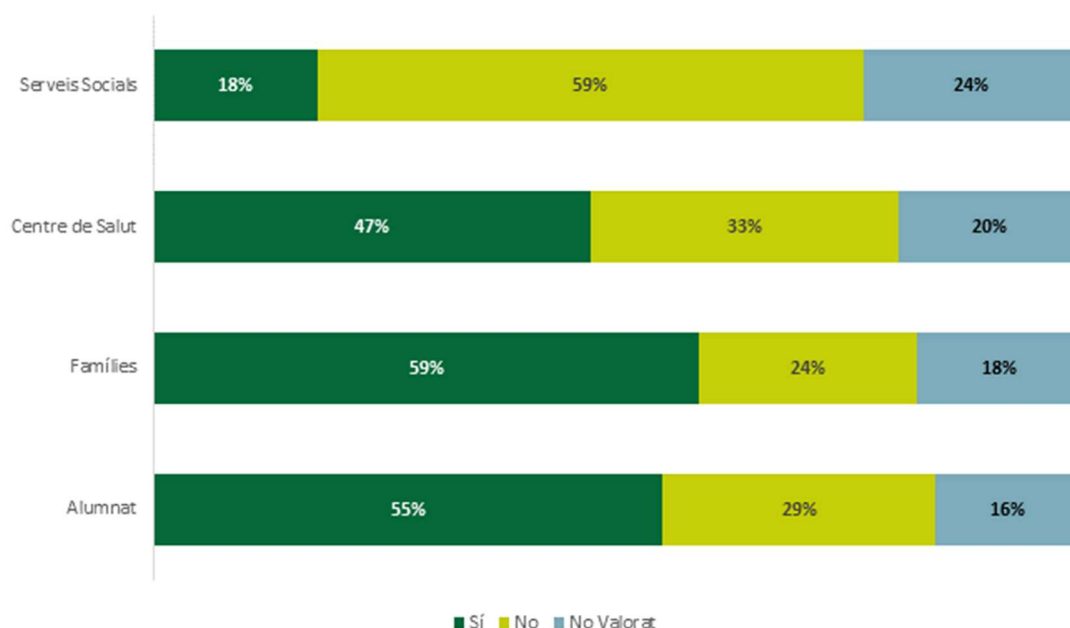
5.2.3. Adaptació del model CEPS

El programa CEPS es basa en la **participació de tota la comunitat educativa**: personal del centre, docents i no docents, alumnat, famílies, així com de diferents agents de la comunitat local (ajuntament, centre de salut, policia tutor...).

Les persones que coordinen el projecte CEPS als centres educatius són els coordinadors i les coordinadores de salut. S'observa una gran varietat pel que fa al perfil de la persona coordinadora de salut, cosa que demostra que la salut és un tema transversal.

La primera passa és la creació d'una **comissió de salut**. Els 51 centres que hi han participat enguany tenen comissió de salut i coordinador o coordinadora de salut (gràfic 8).

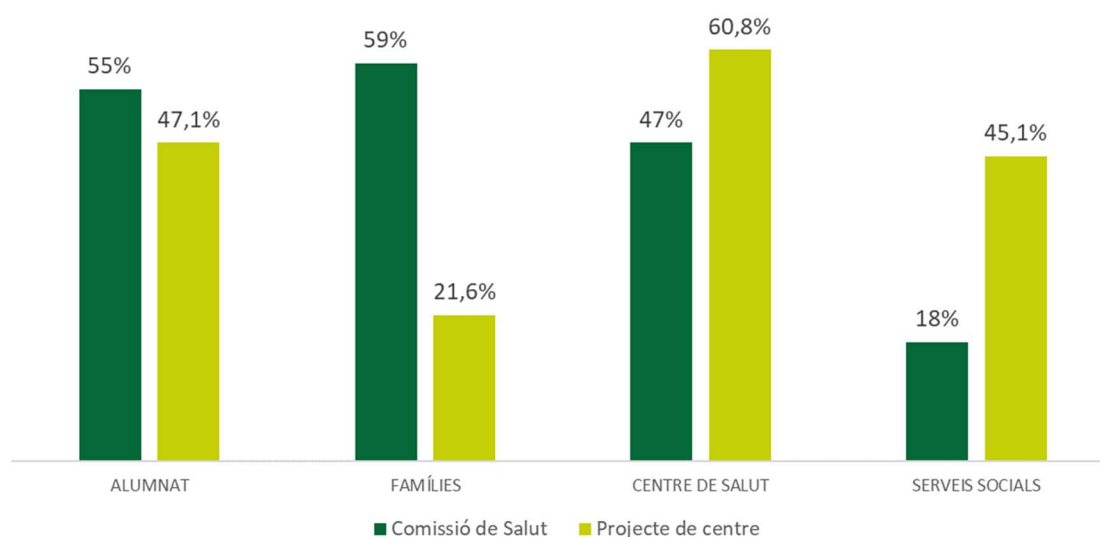
GRÀFIC 8. Composició de la Comissió de Salut en els centres CEPS, 2018-2019

Hi destaca la implicació de l'equip directiu en les comissions de salut. Enguany s'ha incrementat la participació en la Comissió de Salut de les famílies (del 28,9 al 59 %), dels professionals del centre de salut (del 28,9 al 47 %) i, especialment, de l'alumnat (del 15,6 al 55 %). En canvi, davalla la participació dels serveis socials municipals (del 26,7 al 18 %).

Tot i que les persones representants de les famílies i l'alumnat formen part de la Comissió de Salut en un percentatge més alt que el curs passat, la seva participació en el projecte del centre és més baixa. En canvi, succeeix el contrari amb els professionals del centre de salut i dels serveis socials municipals (gràfic 9). Hi destaca la participació de professionals no docents en la Comissió de Salut d'algun centre, com és la persona responsable del bar.

GRÀFIC 9. Participació de la comunitat educativa i altres col·lectius a la Comissió de Salut i en el Projecte de centre, 2018-2019

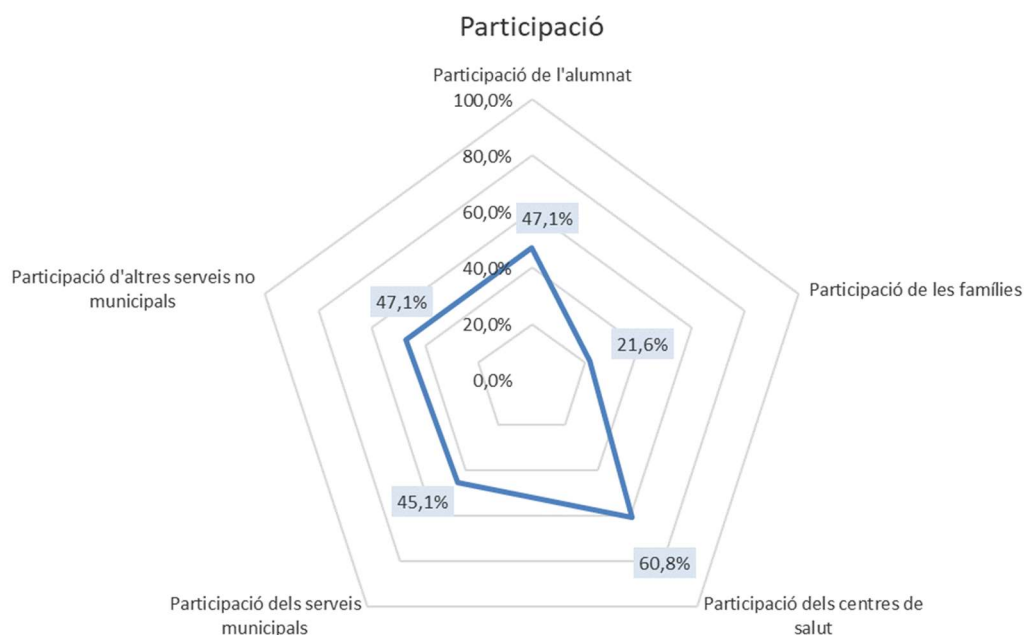
Un element essencial pel desenvolupament del programa CEPS és la coordinació de la Comissió de Salut amb les altres comissions del centre (coordinació pedagògica, convivència, mediambiental, coeducació, etcètera).

Pel que fa a com els centres desenvolupen les sis àrees d'intervenció en què es basa el model CEPS, convé destacar els punts següents:

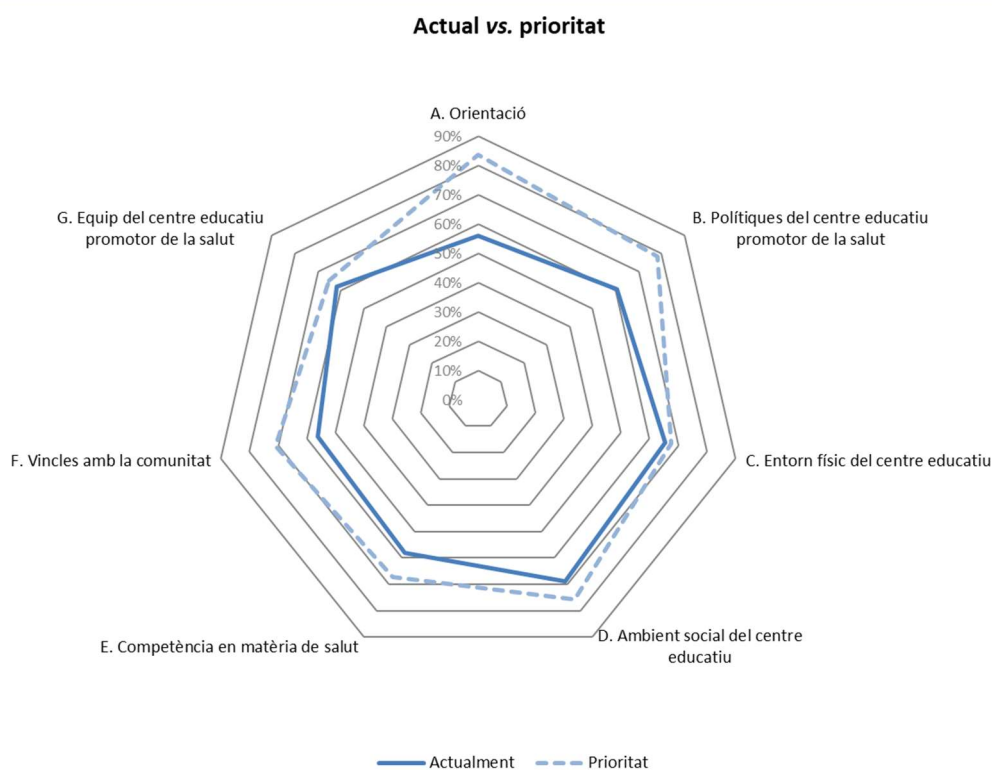
- 1) Amb relació a **integrar els objectius de promoció de la salut** en els documents de **programació del centre**, tots els centres incorporen el projecte CEPS en la programació general anual (PGA), ja que és un requisit per participar en el programa. El 39,2 % refereix que també els recull en altres documents, especialment en el Projecte educatiu de centre (PEC).
- 2) Amb relació a **l'entorn físic**, el 56,9 % dels centres duen a terme intervencions adreçades a millorar l'entorn físic del centre perquè afavoreixi la presa de decisions saludables. Entre aquestes intervencions, destaquen els centres que treballen amb el bar per millorar l'oferta alimentària i els que han instal·lat aparcaments de bicicletes per promoure'n l'ús.
- 3) Quant a promocionar un **ambient social agradable**, tant per a l'alumnat com per a l'equip docent i no docent, el 72,5 % dels centres fan activitats en què participa tota la comunitat educativa. Entre aquestes, hi destaquen les jornades dedicades a la salut, l'activitat física o l'alimentació saludable.

- 4) Amb referència a **potenciar les habilitats individuals de l'alumnat**, els centres educatius treballen diferents temàtiques en diferents àmbits, com ara el curricular (66,7 %), des de les tutories (60,8 %) i amb suport de professionals externs (58,8 %). Els centres que basen les intervencions educatives principalment en la intervenció de professionals externs són els que amb més freqüència duen a terme intervencions puntuals.
- 5) Quant a **establir vincles efectius amb la comunitat**, en el 60,8 % de centres hi participa el centre de salut; en el 47,1 %, altres serveis no municipals (conselleries, consells o entitats), i en el 45,1 %, els serveis municipals. Aquests percentatges són més baixos que l'any passat, que van ser respectivament del 75,6 %, 77,8 % i 80 %. La disminució més important ha estat la participació dels serveis municipals (gràfic 10).
- 6) Quant a **cuidar i potenciar l'equip del centre** educatiu promotor de la salut, a l'anàlisi de situació veim que el 61,8 % fan accions dirigides a l'equip del centre, però només el 65,1 % les prioritzen, cosa que fa que aquesta sigui l'àrea menys prioritzada (gràfic 11).

GRÀFIC 10. Vincles dels centres CEPS amb la comunitat, 2018-2019

GRÀFIC 11. Relació entre el grau de desenvolupament de les diferents àrees d'intervenció del model CEPS i el grau de prioritat a l'anàlisi de situació inicial, 2018-2019

5.2.4. Fortaleses i debilitats per impulsar el model CEPS

S'ha fet una recollida dels aspectes que suposen una fortalesa per als centres a l'hora de desenvolupar el projecte, i dels que els suposen una dificultat.

Entre les **fortaleses** destaca la implicació de totes les persones que treballen en els centres i també de l'alumnat: «...implicació de l'equip directiu, del professorat, alumnat de tots els nivells i tots els treballadors, com per exemple el personal del bar».

Els centres han valorat positivament les subvencions de la DGSPiP, tot i les limitacions que tenen en relació amb el tipus de coses que s'hi poden comprar: «L'activitat de ioga, en la qual hem participat tant alumnes com mestres, ha estat valorada molt positivament. Valoram positivament que fos una activitat subvencionada, ja que hi hem pogut participar tot el centre».

Els centres se senten especialment satisfets amb els assoliments relacionats amb l'eix de l'alimentació: «Dins de l'horari escolar, s'ha reduït el consum dels aliments processats; es comença a prendre consciència per part de les famílies dels hàbits saludables en festes d'aniversaris; col·laboració positiva diària per part de les famílies quant al seguiment del calendari dels berenars; hi ha una responsabilitat per part de l'alumnat del control dels berenars i d'evitar el consum de begudes edulcorades i llepolies, almenys durant l'horari lectiu».

Una de les principals **debilitats** està relacionada amb la dificultat de coordinar horaris a la Comissió de Salut i, per tant, amb la manca de temps per reflexionar conjuntament sobre el projecte: «Trobar un horari de coordinació per valorar i avaluar les diferents activitats de salut i benestar que du a terme el centre». A vegades es planifiquen moltes activitats i després és difícil encaixar-les totes: «Moltes vegades és difícil trobar temps per realitzar les activitats i encaixar-les en l'intens horari de l'IES».

La manca de participació de les famílies és una debilitat comuna a molts de centres: «La participació de les famílies és pràcticament nul·la, caldria augmentar-la tant de forma directa com indirecta». En alguns casos, també hi ha dificultats per coordinar-se amb agents externs: «...estan relacionades amb la falta de comunicació i relació amb les entitats externes».

Els terminis establerts per la convocatòria no ajuda: «La temporalització tampoc hi ajuda: ens concedeixen el projecte el mes d'octubre, feim una formació després de gener sobre com redactar un projecte (quan ja tenim el projecte presentat), la memòria s'ha de presentar el mes de maig (el curs no ha acabat encara)...»; «...formació tardana que va provocar una redacció del projecte molt general i improvisada». També es detecta una excessiva burocratització: «...la redacció del projecte, l'emplenament d'infinides graelles, ha estat a punt de fer-nos desistir de participar».

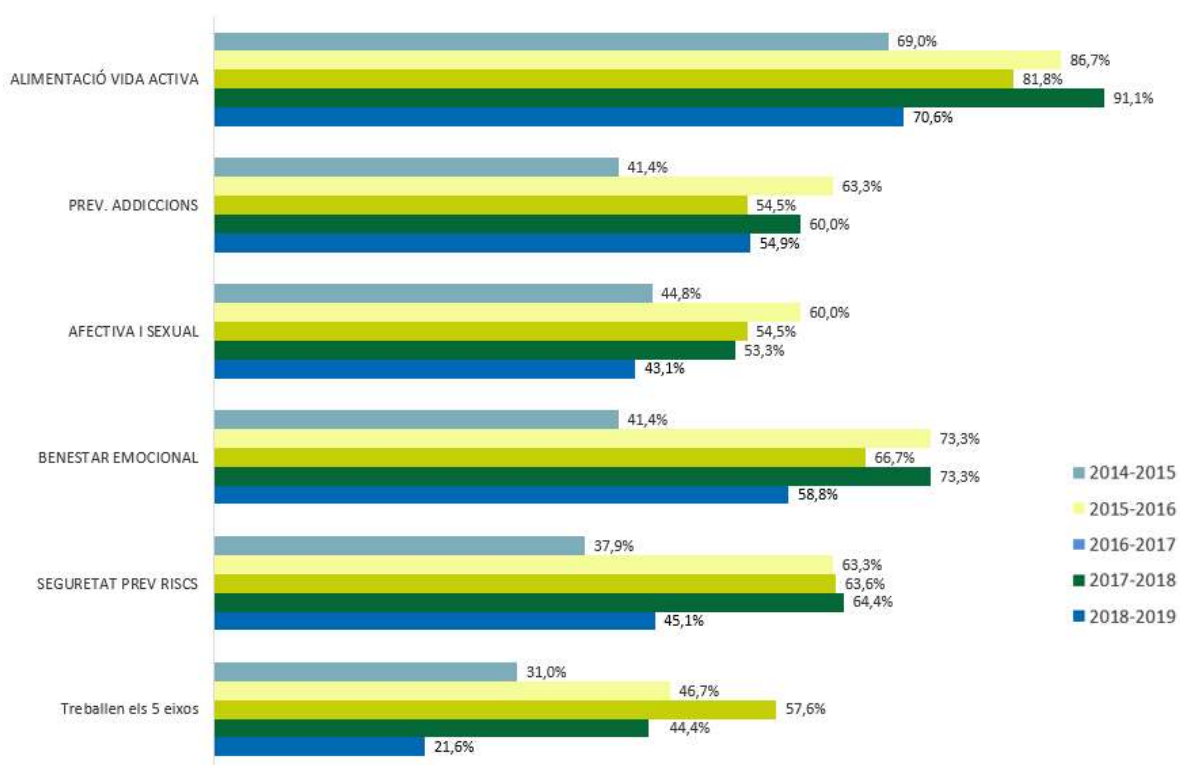
5.3. Valoració dels eixos temàtics

L'eix d'alimentació i vida activa continua sent el que més treballen els centres (70,6 %), seguit per l'eix de benestar emocional (58,8 %), prevenció d'addiccions (54,9 %) i seguretat i prevenció de riscos (45,1 %) (gràfic 12). L'eix d'educació afectiva i sexual és el menys treballat (43,1 %). El percentatge de centres que treballen els cinc eixos és més baix que els anys anteriors (21,6 %), però això es deu al fet que cada

any s'incorporen més centres al programa, i el més habitual és començar per un o dos eixos i, amb els anys, incorporar progressivament els altres.

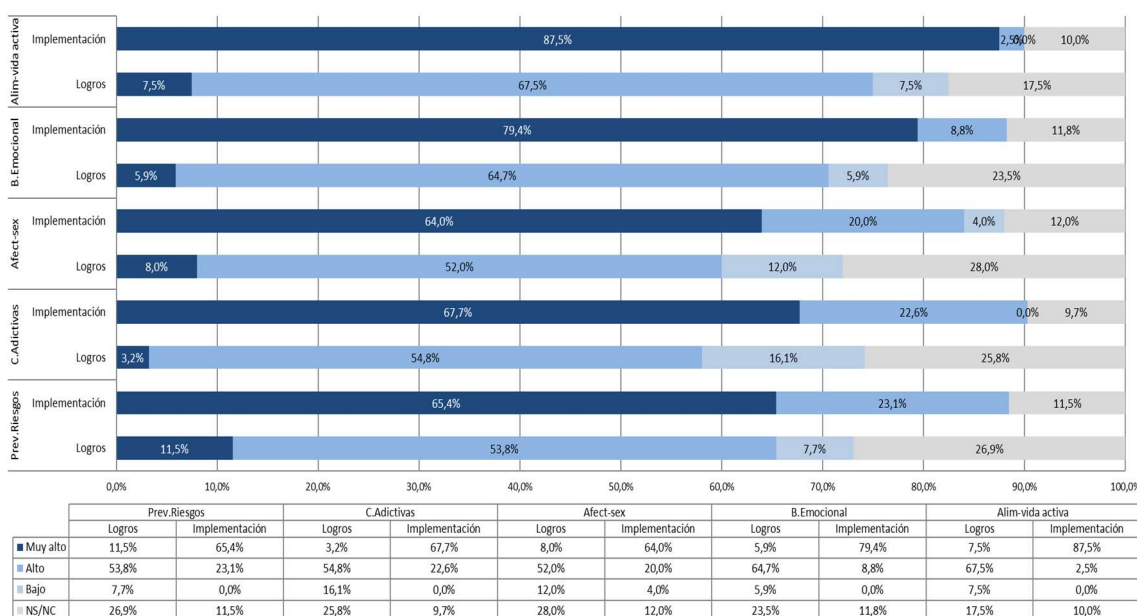
Globalment, la implementació dels programes s'ha mantingut alta, especialment els d'alimentació (87,5 %) i benestar emocional (79,4 %), mentre que pel que fa al grau d'assoliment, baixa el percentatge de centres que han obtingut un grau d'assoliment molt alt, que el curs passat estava entorn del 30 %. Enguany aquesta xifra oscil·la entre el 3,2 % de conductes addictives i l'11 % de prevenció de riscos. No obstant això, si valorem conjuntament els graus d'assoliment alt i molt alt, no hi ha diferències respecte de l'any passat.

GRÀFIC 12. Percentatge de centres que treballen cada eix temàtic CEPS per curs

Per altra banda, es mesura com valoren els centres el grau de consecució dels objectius plantejats per cada eix, puntuant de 0 a 5 (gràfic 13).

GRÀFIC 13. Grau d'implementació i assoliment dels eixos temàtics CEPS, 2018-2019

Dels 40 centres que tenen **l'alimentació i la vida activa** entre les prioritats d'intervenció, 39 en fan la valoració següent: el 87,5 % ha implementat totes les accions previstes i el 75 % refereix que el grau de consecució dels objectius plantejats (èxit) és alt o molt alt.

Dels 34 centres que tenen **el benestar emocional** entre les prioritats d'intervenció, 32 en fan la valoració següent: el 79,4 % ha implementat totes les accions previstes i el 70,6 % refereix que el grau de consecució dels objectius plantejats és alt o molt alt.

Dels 31 centres que tenen **la prevenció de les addiccions** entre les prioritats d'intervenció, 30 en fan la valoració següent: el 67,7 % ha implementat totes les accions previstes i el 58 % refereix que el grau de consecució dels objectius plantejats és alt o molt alt.

Dels 26 centres que tenen **la seguretat i la prevenció de riscos** entre les prioritats d'intervenció, 23 en fan la valoració següent: el 65,4 % ha implementat totes les accions previstes i el 65,3 % refereix que el grau de consecució dels objectius plantejats és alt o molt alt.

Dels 25 centres que tenen **l'educació afectiva i sexual** entre les prioritats d'intervenció, 23 en fan la valoració següent: el 64 % ha implementat totes les accions previstes i el 60 % refereix que el grau de consecució dels objectius plantejats és alt o molt alt.

5.4. Valoració global del projecte

La valoració global del projecte per part dels centres és satisfactòria o molt satisfactòria. Hi destaca la satisfacció dels professionals docents que participen en el projecte i de l'alumnat (gràfic 14). Respecte de l'any anterior, descendeix gairebé a la meitat el nombre de centres educatius els integrants dels quals afirmen que ha estat molt satisfactori. Allà on és més visible el descens de la satisfacció és en les famílies, tot i que el nivell de no resposta d'aquest apartat és més alt, cosa que ens indica que els centres tenen poc coneixement d'allò que les famílies pensen del programa CEPS.

GRÀFIC 14. Valoració global del projecte CEPS, 2018-2019

6. Formació

Durant el curs 2018-2019, s'ha fet formació sobre el model CEPS i sobre com desenvolupar-lo als centres, però no s'ha fet formació sobre els eixos temàtics.

Aquesta formació s'inclou en la modalitat d'experiència formativa dins el Pla de Formació Permanent del Professorat. Els participants que rebin almenys 12 hores

de formació i que participin activament en el Programa poden tenir dret al reconeixement de 30 hores de formació permanent, i un 25 % més d'hores per a la persona que coordina el programa. Els CEPS han de presentar una memòria anual del Projecte de salut i benestar al Servei d'Innovació Educativa per poder certificar la participació del professorat en el desenvolupament del projecte i poder acreditar la tasca de coordinació.

S'han impartit els cursos següents:

- Mòdul 1 (M1): «La promoció de la salut a l'entorn educatiu: conceptes generals». El model de centre i l'anàlisi de la situació.
- Mòdul 2 (M2): «La guia del Projecte de centre i la importància de l'avaluació». Aprofundiment i reflexió sobre el diagnòstic del centre, l'índex del Projecte de salut i benestar, el pla d'accions i l'avaluació del desenvolupament del projecte.
- Mòdul 3 (M3): «Centres educatius promotors de la salut: JUGAM?» El model CEPS, el benestar dels membres de la comunitat educativa, la cultura de participació i eines per elaborar el Projecte de salut i el benestar del centre.
- Mòdul 4 (M4): «Com integram el model CEPS en el Projecte de salut i benestar del centre educatiu?» Aprofundiment en la comprensió del model CEPS, exploració i diagnòstic sobre la promoció de la salut i el benestar en el centre educatiu, planificació per ampliar l'impacte, etc.

En el M1 han participat 86 docents; en el M2, 74; en el M3, 47, i en el M4, 90. En total, hi ha hagut 297 participants, 133 de Mallorca, 133 d'Eivissa i Formentera i 31 de Menorca, tenint en compte que hi ha docents que han fet més d'un mòdul.

La valoració de la formació ha estat globalment positiva, tot i que hi ha alguns aspectes millorables, que s'exposen a continuació; primer els dels tres blocs sobre el programa (M1, M2 i M4) i després sobre el joc (M3), en què també es mostren els resultats de l'avaluació quantitativa anterior i posterior que se n'ha fet:

- M1. Refereixen dificultats de funcionament relacionades amb la plataforma en línia utilitzada i amb el temps: «La plataforma Moodle crec que no és l'entorn més gratificant per treballar *online*». Demanen que es faci a principi d'any i que s'afavoreixi l'intercanvi d'informació, tant dins el centre com entre els centres: «Ja que treballem al centre com una comissió i les idees es prenen de manera consensuada, hem de poder realitzar les activitats en grup, per centre, no de forma individual». «S'hauria de disposar més temps per compartir experiències i escoltar-nos els uns als

- altres per nodrir-nos de les activitats interessants que proposen els diferents centres».
- M2. Alguns centres consideren que la formació en avaluació de projectes no és necessària: «M'hauria agradat més que aquest curs estigués més enfocat a recursos per utilitzar a les aules i no tant a com formular objectius i indicadors. Pens que com a mestres ja hi estam formats. Per això, propòs una altra metodologia». Això contrasta amb les dificultats observades en les memòries. També es demana que sigui a principi de curs, proposen fer-lo en el centre i compartir experiències amb altres centres: «Hauríem d'haver fet el curs en el període de presentació de projectes (setembre, octubre)».
 - M4. Ha estat més dinàmic que les altres sessions, però, tot i així, a algunes persones participants els ha semblat massa llarg: «Es podria agilitzar una mica més i fer la formació més breu». Els interessa sobretot conèixer propostes concretes i reals d'altres centres i eines per aplicar a l'aula. «Més cursos que ens donin eines per aplicar a l'aula». «Anar cap a exemples més concrets d'experiències reals que s'estan fent a les escoles i instituts».
 - M3. El joc ha sorprès les persones participants. Ha suposat un repte. El consideren útil per entendre millor el model CEPS i per millorar la Comissió de Salut: «Em sembla molt atractiu i interessant per reflexionar sobre les accions que es poden dur a terme al centre i com es pot millorar l'equip de la Comissió de Salut». És complex, com la realitat: «La alta complejidad hace que se acerque mucho a los escenarios reales». Els agradaria jugar amb el seu equip, amb supervisió: «Ara ja tenc l'experiència i hi sé jugar. M'agradaria jugar-hi amb el meu equip de salut, al meu centre». Demanen també instruccions detallades: «...per arribar a treure-hi el màxim profit». Amb les propostes dels participants es va fer un núvol d'idees (gràfic 15).

GRÀFIC 15. Núvol de propostes de les persones que han participat a «CEPS: el joc de taula», 2018-2019

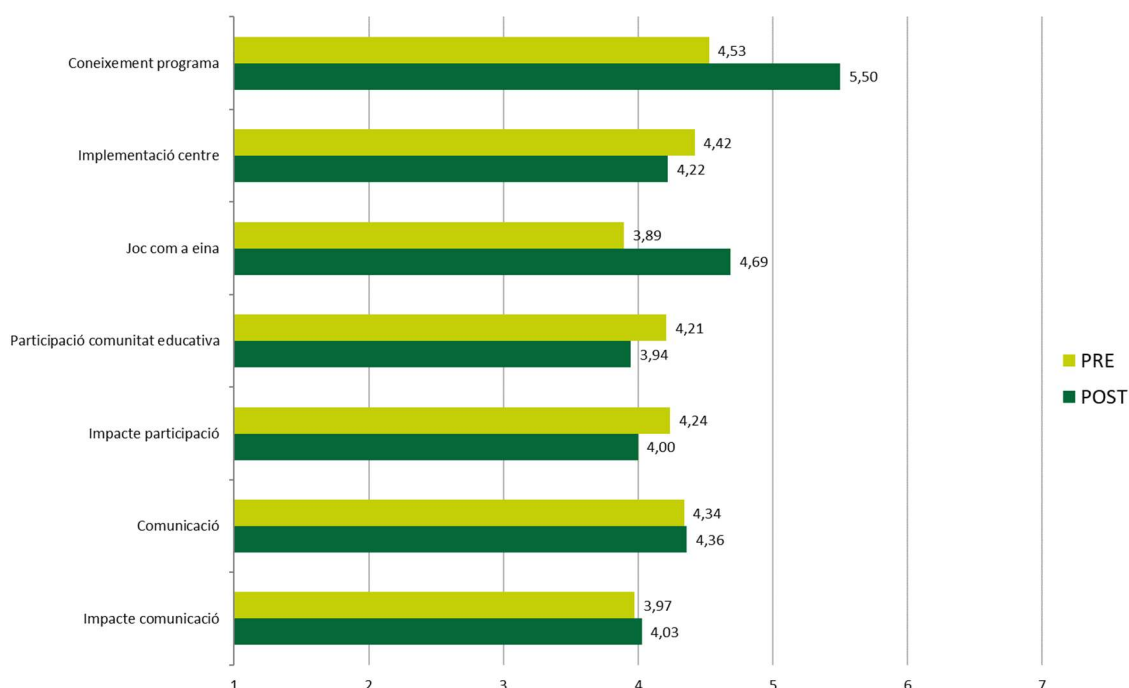

«CEPS, el joc de taula», s'utilitzava per primera vegada i de forma pilot en la formació, per la qual cosa es va passar un qüestionari abans i després del joc on es van explorar les següents dimensions:

- coneixement del programa CEPS
- grau d'implementació del programa al centre
- els jocs de taula com a eina de feina
- participació de la comunitat educativa en relació amb l'abordatge de la promoció de la salut al centre
- impacte d'aquesta participació
- esforços del centre per explicar allò que es fa
- impacte d'aquesta comunicació

Els resultats es mostren en el gràfic seqüent (gràfic 16).

GRÀFIC 16. «CEPS, el joc de taula». Resultats pre i post-pilotatge 2018-2019.

El joc va millorar els coneixements sobre el programa CEPS i la consideració del joc com una eina de feina. En canvi, després de jugar, les percepcions dels docents sobre la implementació del programa en el centre i la participació de la comunitat educativa van ser menys optimistes, probablement més realistes.

El joc no va modificar la percepció dels docents sobre l'esforç a explicar allò que es fa en promoció de la salut al centre ni sobre l'impacte d'aquesta comunicació.

7. Guardó CEPS

El guardó CEPS és un reconeixement als centres educatius que des de diferents àmbits han fet feina per la promoció de la salut i el benestar de tota la comunitat educativa durant dos cursos escolars consecutius i que es comprometen a continuar amb el projecte CEPS durant almenys tres anys consecutius més.

A la jornada d'intercanvi d'experiències de 2018 es van entregar els guardons dels cursos 2016-2017 i 2017-2018. A la propera jornada s'entregaran els guardons dels cursos 2018-2019 i 2019-2020.

8. Conclusions

Amb aquest informe queda constància de la importància del model de CEPS i de l'esforç que suposa per als centres educatius impulsar-lo. Destacam l'increment any rere any del nombre de centres participants, amb participació de totes les Illes.

El programa CEPS ofereix als centres educatius la possibilitat d'organitzar les intervencions que ja duen a terme en educació i promoció de la salut d'una manera global i completa a través de l'elaboració del Projecte de salut del centre. Això es fa palès sobretot en els centres educatius que han participat per primera vegada.

Es posa de manifest la necessitat de continuar oferint formació i assessorament al professorat, sobretot al que s'inicia en el desenvolupament del programa CEPS. És prioritari oferir als centres educatius i a totes les persones que hi participen eines que els facilitin la tasca per convertir-se en un centre educatiu promotor de la salut.

Enguany, quatre centres no han presentant la memòria. Aquest tema ens preocupa. Som conscients que el termini per presentar la memòria, a finals de maig, és un obstacle per als centres. El curs que ve s'establirà a finals de juny.

La formació dels professionals docents dels centres educatius en el programa CEPS és un element essencial. S'han de planificar les activitats formatives del professorat per tal de donar resposta a les necessitats i inquietuds que ha plantejat en els qüestionaris de valoració de la formació i en les memòries.

La participació dels professionals d'Atenció Primària és un element clau per impulsar aquest programa. Pensam que la formació de professionals d'Atenció Primària en el model i programa CEPS és essencial, tant la dels professionals dels centres de salut vinculats a centres CEPS com la dels professionals dels centres educatius que encara no hi estan.

9. Propostes de millora

- Després de cinc anys de programa, pensam que és adient fer-ne una avaluació, per tal d'assolir els objectius següents:
 1. Identificar els elements que ajuden a desenvolupar el programa CEPS i els que l'obstaculitzen.
 2. Identificar els principals resultats en salut obtinguts pels centres que han participat en el programa CEPS.

3. Fer recomanacions que ajudin els centres educatius que participen en el programa CEPS a seguir avançant, tant a cada un com al conjunt, en la xarxa CEPS.
4. Fer recomanacions a les administracions sanitària i educativa perquè ajudin al desenvolupament del programa CEPS de forma eficaç, oferint eines útils.
5. Simplificar els documents del programa CEPS per tal de facilitar la tasca als centres educatius.

Aquesta avaluació la farà la DGSPiP amb el suport de la Comissió Tècnica i d'un grup de persones expertes, que ha d'incloure professionals docents i sanitaris, famílies i alumnat.

- Paral·lelament, es continuarà el curs 2019-2020 amb la convocatòria anual de projectes de la DGICE i amb la convocatòria anual de subvencions de la DGSPiP. Ambdues direccions generals intentaran, tant com sigui possible, simplificar els tràmits sense introduir modificacions rellevants, fins a tenir els resultats de l'avaluació. Pensam que és important allargar el termini de presentació, tant del projecte com de la memòria.
- La DGICE i la DGSPiP elaboraran i posaran en marxa un pla de formació CEPS, que haurà d'aprovar la Comissió Tècnica, vinculat a la presentació del projecte per part dels centres que es presentin per primera vegada a la convocatòria. Aquest pla de formació inclourà accions dirigides als professionals docents, però també accions dirigides als professionals no docents dels centres i a les famílies.
- La DGSPiP i el Servei de Salut elaboraran i posaran en marca un pla de formació CEPS per als professionals sanitaris d'Atenció Primària, que també serà aprovat per la Comissió Tècnica.

10. Annex. Centres participants en el programa CEPS

CENTRE EDUCATIU	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
IES POLITÈCNIC	X	X	X	X	X
IES PORTO CRISTO	X	X	X	X	X

IES LA RIBERA	X	X	X	X	X
IES BERENGUER D'ANOIA	X	X	X	X	X
CC PURESA DE MARIA	X	X	X	X	X
IES ALGARB	X	X	X	X	X
EIP CALA D'OR	X	X	X	X	X
CEPA SANT ANTONI	X	X	X	X	X
CEIP TRESORER CLADERA	X	X	X	X	X
CEIP VIALFÀS	X	X	X	X	X
CEIP XALOC	X	X	X	X	X
CEIP LA SOLEDAT	X	X	X	X	X
IES FRANCESC DE BORJA MOLL	X	X	X	X	X
IES EMILI DARDER	X	X	X	X	X
IES DAMIÀ HUGUET	X	X	X	X	X
IES GUILLEM CIFRE DE COLONYA	X		X		
CEIP SA GRADUADA	X		X	X	X
IES SON PACS	X				
IES MOSSÈN ALCOVER	X				
CC FRANCINAINA CIRER	X				
CEIP SANTA CATALINA	X				
CEPA FRANCESC DE BORJA MOLL	X				
CEIP SANT CARLES	X				
IES CALVIÀ	X				
IES JOSEP MARIA LLOMPART		X	X	X	X
IES ALBUHAIRA		X	X	X	X
IES SON RULLAN		X	X	X	X
IES CAPDEPERA		X	X	X	X
IES ARXIDUC LLUÍS SALVADOR		X	X	X	X
CEIP ROBINES		X	X	X	X
CC L'ASSUMPCIÓ		X	X	X	X
CEIP BINISSALEM		X	X	X	X
IES BINISSALEM		X	X	X	X
CEIP CAS SERRES		X	X	X	X

CEIP COLÒNIA DE SANT JORDI		X			
CEPA JOAN MIR I MIR		X			
IES JOAN ALCOVER		X			
IES GUILLEM COLOM CASASNOVES		X			
IES JUNÍPER SERRA		X			
EI SANTANYÍ			X	X	X
CEIP CAMILO JOSE CELA			X	X	X
IES JOSEP FONT I TRIAS			X		
IES SANTANYÍ			X	X	X
IES SON FERRER			X	X	X
IES PORT D'ALCÚDIA			X	X	
CEIP SA TORRE				X	X
CEIP ANTÒNIA ALZINA				X	X
CC PEDRO POVEDA				X	X
IES MANACOR				X	X
CC MATA DE JONC				X	X
CC SANT JOSEP				X	X
IES JOAN RAMIS I RAMIS				X	X
EI SES PAÏSES	X			X	X
EI ES FAMELIAR				X	X
EI MENUT				X	
CEIP SAN RAFEL				X	X
IES SA SERRA				X	X
CEPA PITIÜSES				X	X
IES MARC FERRER				X	X
CC LA SALLE					X
CC SANT FRANCESC D'ASSÍS					X
IES BALTASAR PORCEL					X
IES SES ESTACIONS					X
EI MAGDALENA HUMBERT					X
IES JOSEP MIQUEL GUÀRDIA					X

CEIP BALANSAT					X
IES SANTA MARIA D'EIVISSA					X